

Коваленко О. Ю.

кандидат філологічних наук,
доцент (посада) кафедри іноземних мов
(Харківського національного економічного
університету ім. С. Кузнеця)

**Підвищення якості навчання іноземним мовам
у вищому навчальному закладі за допомогою мультимедійних
засобів у процесі підготовки майбутніх економістів.**

Інтеграція України до світової спільноти та розширення міжнародних зв'язків ставлять нові вимоги до рівня професійної підготовки студентів як мовних так і немовних вищих навчальних закладів (ВНЗ). Усе більше уваги приділяється вивченню іноземних мов, оскільки вони є необхідною складовою розвитку міжнародних відносин, культурного обміну між представниками різних країн, обміну інформацією та проведення наукових конференцій. Знання іноземної мови вважаються необхідними для громадян Європи, а також для громадян України. До випускників ВНЗ ставляться додаткові вимоги щодо володіння іноземними мовами. Як відомо, провідним напрямком в оволодінні іноземною мовою студентами вищих закладів освіти є здобуття ними такого рівня комунікативної компетенції, яка б дозволяла користуватися іноземною мовою в певній галузі професійної діяльності.

Потреба сучасного суспільства у спеціалістах, які вільно володіють іноземною мовою у побуті та професійній діяльності зумовлює необхідність пошуку нових конструктивних ідей та педагогічних технологій щодо вирішення проблеми інтенсифікації навчання іноземних мов. Усе це потребує пошуку більш ефективних засобів навчання, а саме використання новітніх інформаційних технологій. В основі процесу навчання лежить спілкування іноземною мовою, яке виступає одночасно метою навчання, основним

засобом та умовою його досягнення. Спілкування іноземною мовою проймає весь процес навчання. Сучасну модель навчання складно уявити без використання новітніх технологій навчання іноземної мови – без використання мультимедійних технологій.

У нашому дослідженні йдеться про інновації у викладанні іноземної мови, такі як мультимедійні технології та їх переваги перед традиційними, що зумовлює актуальність нашого дослідження. Таким чином, **актуальність дослідження** проблеми навчання іноземної мови з використанням технологій мультимедіа обумовлена нагальними соціальними потребами в спеціалістах з високим рівнем знань іноземної мови.

Проведений аналіз наукової літератури [1;7], присвяченої проблемі використання мультимедійних технологій у процесі навчання іноземної мови, показав, що ця проблема є дуже актуальною.

Метою нашого дослідження є аналіз ефективності використання мультимедійних технологій у навчальнім процесі ВНЗ, виявлення ролі використання технологій мультимедіа на заняттях з іноземної мови, їх впливу на якість навчання та підготовку студентів до професійної діяльності.

Для ефективної навчальної роботи необхідне якісне дидактичне забезпечення – комплекс взаємопов'язаних за дидактичними завданнями освіти та виховання різних видів змістовної навчальної інформації на різних носіях, розроблених з урахуванням вимог педагогіки, психології та інших наук [4; 5]. Мультимедійні технології є засобом навчання, що містить елементи, властиві будь-якій дидактичній системі.

Проблемі використання мультимедійних засобів у процесі навчання іноземної мови займаються такі дослідники, як Н. Басова, С. Ветров, М. Кларін, А. Меньяйленко, І. Підласий, Ж. Поплавська, А. Проказа, П. Сердюков, В. Краснопольський, Д. Стетченко, В. Тинний та інші. Науковці вважають, що мультимедійні програми є додатковим засобом організації навчального процесу в межах традиційної освітньої системи.

Згідно досліджень Д. Джонсона [2], М. Кларина [4] та інших педагогічні методи та прийоми, які використовуються при навчанні іноземної мови засобами мультимедіа у ВНЗ, можна класифікувати так:

методи навчання за допомогою взаємодії студентів з освітніми ресурсами при мінімальній участі викладача. Для розвитку цих методів характерний мультимедійний підхід, коли за допомогою різноманітних засобів створюються освітні ресурси: друковані, аудіо-, відеоматеріали та навчальні матеріали, що надходять з комп'ютерних мереж;

методи індивідуалізованого викладання і навчання, для яких характерні взаємини одного студента з одним викладачем чи одного студента з іншим студентом (навчання “один до одного”);

методи, в основі яких лежить надання студентам навчального матеріалу викладачем, коли студенти не відіграють активної ролі у комунікації (навчання “один до багатьох”). Ці методи, властиві традиційній освітній системі, одержують новий розвиток на базі сучасних інформаційних технологій;

методи, характерною рисою яких є активна взаємодія між усіма учасниками навчального процесу (навчання “багато до багатьох”). Розвиток цих методів пов'язаний із проведенням навчальних колективних дискусій, рольових ігор та презентацій полілогів.

Досвід педагогічної діяльності у ВНЗ дає підстави стверджувати, що проблема формування іншомовної компетенції студента ВНЗ має багато різних аспектів і може бути охарактеризованою як така, що не є достатньо вивченою. Їй притаманна наявність деяких протиріч: перше протиріччя полягає між теоретичним і практичним відношенням до проблеми з боку всіх учасників навчального процесу; друге – між розумінням необхідності знання англійської мови та фактичним рівнем знань мови; третє – між розумінням необхідності використання мультимедійних засобів і технологій у викладанні англійської мови з використанням Інтернет-ресурсів і відсутністю будь-яких змін як у плануванні навчального процесу, постановці нових завдань,

уточненні мети кожного рівня навчання, так і в розробці системного підходу до використання мультимедійних засобів навчання, створенні нових, більш сучасних і ефективних технологій і методів навчання.

За останні десятиріччя методика навчання іноземним мовам претерпіла значні зміни у бік її поліпшення. У той же час рівень володіння іноземною мовою по закінченні ВНЗ вкрай низький.

З позицій сучасних вимог до процесу навчання серед серйозних недоліків навчання необхідно виділити наступне: слабкий зворотній зв'язок, недостатньо послідовний облік індивідуальних особливостей студентів, перевага словесних методів викладу знань, відставання підручників і навчальних посібників від нових вимог, обмеженість часу, недооцінка важливості формування мотиваційно-емоційної сфери при навчанні іноземній мові, одноманітна форма проведення окремих етапів занять призводять до зниження інтересу до предмета. Тому важливим завданням є підбір матеріалів, що представляють реальний інтерес для тих, хто навчається за своїм змістом.

Викладачі іноземних мов ХНЕУ імені Семена Кузнеця вже давно відійшли від стереотипізованого подання іншомовного навчального матеріалу на своїх заняттях та стверджують, що застосування мультимедійних технологій у навчальній процесі змінюють можливості викладача, роблять заняття більш насиченим і продуктивним. Вони стверджують, що впровадження технологій мультимедіа у навчальний процес має такі переваги: навчає “живої” розмовної мови; дає можливість заговорити, починаючи з першого заняття; знайомить з культурою та традиціями країни мови, що вивчається; враховує індивідуальні потреби кожного; допомагає здолати мовний бар'єр; передбачає максимізацію обсягів навчального матеріалу; проходить у дружній неформальній атмосфері.

Викладачі іноземних мов нашого ВНЗ постійно знаходяться у пошуку ефективних засобів отримання автентичних матеріалів та впровадження різного роду досвіду (педагогічного, методичного, технологічного), що

сприяє “покращенню знань, умінь та навичок студентів у мовленнєвій та особистісній компетентності”. [7, с. 3]. Прикладом цьому служитиме нова мультимедійна програма ElitPanaboard.

Підбиваючи підсумки викладеного вище, можна зазначити, що можливості та ефективність технологій мультимедіа важко переоцінити. При роботі з мультимедійними засобами інформація передається (і сприймається) різними шляхами, тобто подання інформації дублюється, що значно покращує і пришвидшує її засвоєння. Комп’ютер підвищує ступінь індивідуалізації самого процесу навчання, дозволяючи кожному студентові працювати в потрібному для нього режимі. Крім того, комп’ютер дає можливість отримати саме ту допомогу, яка потрібна студенту на даному етапі. Суттєво змінюється якість контролю за виконанням роботи, що забезпечує гнучке управління навчальною діяльністю. Використання анімації та відеофрагментів активізує емоційне сприйняття інформації, що також має позитивний вплив на засвоєння матеріалу.

Використання мультимедійних технологій дозволяє заощадити час, забезпечує дієвість навчальних матеріалів. Мультимедійна інформація відрізняється чіткістю, лаконічністю, доступністю. У процесі роботи з нею студенти вчаться аналізувати, висловлювати власну думку, вдосконалюють уміння працювати на комп’ютері. Якщо застосування мультимедійних технологій добре продумане, заняття буде образним, наочним, цікавим, життєвим, дозволить розвивати уміння студентів працювати в парах і групах. Впровадження організаційно-методичної моделі підготовки майбутніх фахівців із застосуванням мультимедійних засобів навчання сприяє значному поліпшенню засвоєння студентами навчального матеріалу з обраних тем, а також підвищенню рівня готовності студентів до застосування мультимедійних засобів навчання у професійній діяльності.

Перспективу дослідження ми бачимо у подальшій розробці мультимедійних засобів навчання іноземній мові, а саме: електронних підручників та навчальних комп’ютерних програм, в основі яких лежить

діяльнісний підхід до розвитку творчості, комунікативної та культурологічної компетенції студентів, що є особливо важливим в умовах реформування системи вищої освіти, в тому числі й відомчої, реалізації таких пріоритетних напрямків Національної доктрини розвитку освіти України в XXI столітті [8], як упровадження інформаційних технологій, інтеграція української освіти у європейський і світовий освітній простір.

Висновки. Таким чином можна зробити висновки, що мультимедійні технології, як інновація у викладанні іноземної мови, в порівнянні з традиційними формами викладання, виконують такі важливі функції як: підвищують мотивацію студентів до вивчення іноземної мови, покращують якість засвоєння матеріалу, розвивають пізнавальну активність студента, покращують умови керування увагою студентів при роботі з аудіовізуальними засобами навчання, стимулюють самостійність студента у вивченні, пошуку, підборі та обробці інформації, що, в свою чергу, пришвидшує процес навчання. Використання мультимедійних засобів у викладанні іноземної мови дозволяє за відсутності природного мовного середовища створити умови, максимально наближені до реального мовного спілкування на іноземній мові. Використовуючи інноваційні технології вища школа має можливість готувати висококваліфікованих фахівців з глибокими знаннями іноземної мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гуревич Р. Інформаційно-телекомунікаційні технології в підготовці майбутнього фахівця / Р. Гуревич // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. - Вип. 4-К., - 2002. - С. 62 - 67.

2. Джонсон Д. Методы обучения. Обучение в сотрудничестве / Д. Джонсон, Р. Джонсон, Э. Джонсон-Холубек ; пер. с англ. З. С. Замчук. - СПб. : Экономическая школа, 2001. - 256 с.

3. Китайгородская Г. А. Методика інтенсивного обучения иностранному языку / Г. А. Китайгородская, В. А. Бухбиндер. - К. : Освіта, 1988. - 279 с.

4. Кларин М. В. Педагогическая технология в учебном процессе. Анализ зарубежного опыта / М. В. Кларин. - М. : Знание, 1989. - 80 с.

5. Меняйленко А. С. Новые информационные технологии обучения и “законы” сохранения в педагогике / А. С. Меняйленко, А. Т. Проказа // Нові педагогічні технології в контексті сучасних концепцій змісту освіти. - Луганськ, 1998. - С. 214 - 215.

6. Сердюков П. И. Методические аспекты компьютеризированного обучения иностранным языкам / П. И. Сердюков // Инозем. мови. - 1995. - № 3 - 4. - С. 54 - 57.

7. Сердюков П. І. Теоретичні основи навчання іноземних мов у мовному вузі з використанням інформаційних технологій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : 13.00.02 / П. І. Сердюков. - К., 1997. - 32 с. 8. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта України. - 2002. - № 33. - 23 квіт. - С. 4

Резюме

Коваленко Оксана Юріївна. Підвищення якості навчання іноземним мовам у вищому навчальному закладі за допомогою мультимедійних засобів у процесі підготовки майбутніх економістів.

У статті розглядаються основні проблеми застосування мультимедійних технологій в освітньому процесі у ВНЗ. Відзначається вплив інформаційних технологій в цілому, і мультимедійних зокрема, на освітній процес. Характеризуються можливі шляхи оптимізації процесів впровадження мультимедіа в учбовий процес на основі інформаційної системи вищого учбового закладу.

Ключові слова: мультимедійні технології, навчальний процес, педагогічні методи, іншомовні компетенції.

Резюме

Коваленко Оксана Юрьевна. Повышение качества обучения иностранным языкам в высшем учебном заведении с помощью мультимедийных средств в процессе подготовки будущих экономистов.

В статье рассматриваются основные проблемы применения мультимедийных технологий в образовательном процессе в ВУЗе. Отмечается влияние информационных технологий в целом, и мультимедийных в частности, на образовательный процесс. Характеризуются возможные пути оптимизации процессов внедрения мультимедиа в учебный процесс на основе информационной системы высшего учебного заведения.

Ключевые слова: мультимедийные технологии, учебный процесс, педагогические методы, иноязычные компетенции.

Abstract

Kovalenko O.Y. Improving of the quality of teaching of foreign languages in a higher educational establishment by means of multimedia facilities in the process of training of future economists.

The paper deals with the problem of multimedia technologies implementation into educational process of a higher education. Insufficient influence of information technologies, on the whole, and the multimedia ones, in particular, on the educational process is noted. The possible ways of optimization of multimedia technologies implementation into educational process on the basis of the information system of a higher education institute is investigated.

Keywords: multimedia technologies, educational process, pedagogic methods, foreign language competence.

Розширена анотація статті (2165 знаків без пробілів) англійською мовою

Kovalenko O.Y. Improving of the quality of teaching of foreign languages in a higher educational establishment by means of multimedia facilities in the process of training of future economists.

The paper deals with the problem of multimedia technologies implementation into educational process of a higher education. Insufficient influence of information technologies, on the whole, and the multimedia ones, in particular, on the educational process is noted. The possible ways of optimization of multimedia technologies implementation into educational process on the basis of the information system of a higher education institute is investigated. The paper begins with a review of what educators and researchers consider multimedia and its importance to the learning process.

The knowledge of a foreign language is considered to be necessary not only for a European citizen but also for a citizen of Ukraine. Nowadays, university graduates are required to be able to speak a foreign language. As it is known, the key tendency (direction) in taking up a language by students of higher establishments of education is to acquire such a level of language competence which will allow them to use foreign languages fluently in a particular (certain) professional activity.

Our paper touches upon the innovations in teaching of foreign languages such as multimedia technologies and their advantages over traditional ones. This way, the typicality of the research regarding problems of teaching foreign languages with the use of technologies multimedia is dictated by urgent social necessities of specialists with the high level of knowledge of a foreign language.

The aim of our research is to analyze the efficiency of the use of multimedia technologies in the educational process of an institute of higher education, finding of the role of the use of multimedia technologies at the lessons of foreign languages, their influence on quality of studies and preparation of students to professional activities.

The use of multimedia technologies allows to save time, provides effectiveness of educational materials since multimedia information differs in a comprehensibility, brevity, availability.

The perspective of our research we see in further development of multimedia facilities studies of the foreign languages, namely by development electronic textbooks and on-line computer tutorials, in basis of that the activity approach lies near development of work, communicative and culturological competence of students that are especially important in the conditions of reformation of the system of higher education.

The paper concludes with suggestions for new research areas that consider variables and environments not previously studied.